

πυράματός στην 'Αφροδίτη, που δειφίεται στον τότε λόγιο Ι. Δονά:

Στό μνήμα τοῦτο κοιτάται στραμμένη...
Τύχη, γάμον μ' αὐτὴν κ' ἐγὼ σμά της!
'Η 'Αφροδίτη ἢ Κερκυραία· ὅπ' ὄχι
ἢ λάμπει τοῦ προσώπου της κ' ἢ χάρι
ὄχι ἢ ἀρετὴ κ' οἱ νόστιμοὶ της τρώποι,
οὐδ' ἢ τῶν λόγων τὴν καθαρότης
δυσεύρετος πολὺ, δυνατὸν ἦταν
τ' ἀνήλεον τοῦ Χάρωνος νὰ τρέψουν.
Ψυχὴ κ' ἀγγελικὸν τοῦ τόπου ζήτη!
Σταῖς ράχαις τοῦ βουνοῦ βοσκὴ ἂν ζυγῶνης
λειβάδενε τριγύρω καὶ ἀπλώσων.
Μὰ πάντα προσοχή! Ἀδὴτ' ἡσυχάζει!
Μὲ χλιαραῖς πνοαῖς καὶ σεῖς ἀνέμοι
θρέψατ' ἀπ' τὰ λούλουδα ὅποιον σκάξει,
τὶ ζωντανὴν ὄταν ἦταν τὰ ὑπερφίλει!

Παρ' ὅλες τις ἀτέλειες τῆς γλώσσας καὶ τῆς ἐκφράσεως, δὲν ἀπο-
ροῦμε νὰ μὴν ὀμολογήσουμε πὼς τὸ ποιῆμα αὐτὸ ἔχει μερικoὺς θαυ-
μάσιους στίχους. Μᾶς δείχνει ἀκόμη πὼς ἀπὸ τὰ πρῶτα τῆς βήματα
ἢ φιλολογικὴ καὶ ποιητικὴ παράδοσι τῶν Ἑπτανήσιον ὑπῆρξε ΔΗΜΟ-
ΤΙΚΗ, Δυστυχῶς, ἢ τότε ἐπίσημη καὶ κοινὴ γλῶσσα στὴν Ἑπτανήσου
ἦταν ἢ ἰταλική. Οἱ μορφωμένοι σ' αὐτὴν ἔγραφαν καὶ διατύπωναν τὶς
ἰδέες τους. Ἄλλ' ἦταν τόσος ὁ ἐλληνισμὸς τῶν λογίων τῆς ἐποχῆς,
ὅστε ἀναγνώριζαν πὼς ἔπρεπε νὰ καλλιεργηθῆ κ' ἀναγνωρι-
σθεῖ ἢ ἐλληνικὴ γλῶσσα ὡς ἐπίσημη γλῶσσα τοῦ κράτους καὶ
τῆς κοινωνίας, πράγμα πὸν μὲλις στὰ 1848 συνέβηκε. Γιὰ τοῦ-
το ὁ Δῶριος Προσαλέντης ἀποφάσισε νὰ συστηθῆ δικὸν του ἐ-
πογραμμὸν στὰ 1812 καὶ νὰ βγάλῃ κ' ἐφημερίδα στὴν ἐλληνι-
κὴ γλῶσσα, ὡς ἀντίδοσι στὴ γενικὴ χρῆσιν τῆς ἰταλικῆς. Στὸ
πρόγραμμά τῆς ἐφημερίδας ἔγραφε πὼς «τὰ ἀνεκδοτὰ ποιη-
μᾶτια θέλει παρεμβιβάσονται ΟΛΟΚΛΗΡΩΣ ΑΠΟΕΛΛΗ-
ΝΙΣΤΙ». Ὁ τίτλος τῆς ἦταν ὁ ἑξῆς: «ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΦΙΛΟΛΟ-
ΓΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ» καὶ κυκλοφόρησε στὶς 10 'Ιου-
λίου 1812. Δυστυχῶς, μόνον ἓνα φύλλο βγήκε, γιατί ὁ ἐκδότης
Δῶριος Προσαλέντης πέθανε νεώτατος τὸν ἴδιον μῆνα.

ΦΑΝΗΣ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟ ΠΑΝΤΟΥ

ΜΙΚΡΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

— Η ΕΣΑΡΠΑ ΤΗΣ ΔΟΥΓΚΑΝ

'Ως γνωστόν, ἡ μεγάλῃ καλλιτέχνις Ἰσιδώρα Δούγκαν, πέ-
θανε ἀπὸ βίαιον θάνατον, κατὰ τρόπον πρωτοφανῆ καὶ τραγικόν.
Σὲ μὴν αὐτοκινητικῆς ἐκδρομῆς, τὴν στιγμήν πὸν τὸ αὐτοκίνητόν τῆς
εἶχε ἀναστρέψῃ τὴν μεγαλειότηρ του ταχύτητα, ξετυλίχθηκε ἢ ἐσάρπα
τῆς καλλιτέχνιδος καὶ μπελέτηκε σὲ μιά ἀπὸ τὶς ρόδες τοῦ ἀμαξιοῦ.
Ἔτσι, μῆσα σὲ μισὸ δευτερόλεπτον, ἢ τραγικὴ ἐσάρπα εἶχε σχηματι-
σθεῖ ἓνα φριχτὸ βρόγχο γυρῶ ἀπ' τὸν λαμπερὸν καὶ προκάλεσε τὸν ἀ-
καριαῖον τῆς θάνατον. Τὴ μακάθρια αὐτὴ ἐσάρπα τὴν ἀγόρασε κατὰ τὴν
κάποιαν Ἀμερικανίδα ἀπ' τὸ Ὀνολοιούτο, κόρη ἐνὸς πλουσιωτάτου πα-
ραγωγῶδ ἀνανάδου, πενήντα χιλιάδες φράγκα, γιὰ νὰ τὴν ἔχη ὡς ἐν-
θύμιον.

— Η ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ ΤΩΝ ΚΙΝΕΖΩΝ

Γιὰ τὸν Ἑυρωπαῖο ἢ Κίνα, σὲ πολλῆς τῆς συνήθειες, μπορεῖ νὰ
θεωρηθῆ ὡς «ὁ κόσμος... ἀνάποδος! Μεταξὺ τῶν ἄλλων, οἱ Κινεζοὶ
διαβάζουν τὴν ἐφημερίδα τους ἀπὸ κάτω πρὸς τ' ἄνω, ὄταν ἔχουν
πένητος φοροὶν λευκὰ ρούχα, κ' ἀγαποῦν τὶς γυναῖκες τους μονάχα ὡ-
στερ' ἀπ' τὸν γάμο. Στὸ ζήτημα μάλιστα τοῦ γάμου, τὰ παμπάλαια ἔ-
θιμα τῶν Κινεζῶν παραμένουν ἀναλλοίωτα, παρ' ὅλες τὶς ἀναστατώ-
σεις πὸν ἔχει φέρῃ ὁ Ἑυρωπαϊκὸς πόλεμος. Οἱ γονεῖς φροντίζουν νὰ
βροῦν τὴ νύφη τὸ ἀπὸλυτον ἐπιλογῆς των καὶ μονάχα τὴν ἡμέρα τοῦ
γάμου λαμβάνουν ἐπ' ὄψεος τὸν γυνί τους, τὸν ὅποιον παρουσιάζουν
στὴ μέλλουσα συμβία του.

Τὸ διαζύγιον στὴν Κίνα δίνεται πολὺ ἐυκολώτερα παρὰ στὴν Ἑὺ-
ρώπη. Μιά δὲ ἀπ' τὶς κριότερες ἀφορμῆς διαζυγίου εἶνε καὶ ἢ πο-
λυλογία τῶν γυναικῶν.

— ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΠΕΤΡΟΥ

Γιὰ νὰ κατασκευασθῆ τὸ ὑπόβαθρον τοῦ ἀγάλματος τοῦ Με-
γάλου Πέτρου στὴν Πετρούπολι, μεταφέρθη ἀπὸ τὴ Σιβηρία
ἓνα κομμάτι γρανίτου βάρους 1217 τόνων, ἀπᾶν, ὅπως εἰδικὸ
σιδηροδρομικὸ βαγόνι. Στὴν ἐκφόρτωσιν τοῦ ἀσφαλῶδησαν
160 ἑργάτες μὲ δόξακρον συρφετὸν δυνατῶν μοσχίων. Κ' ὅμως,
παρ' ὅλη τὴν ἀσάλευτη βία του, τὸ ἐπιβλητικὸν ἀγαλμα τοῦ
μεγάλου Μονάρχου σαρώθηκε ἀπ' τὴν τελευταία ροσσικὴ ἐπα-
νάστασι, γιὰ νὰ ἠρωθῆ στὴ θέσι του ὁ ἀνδριάς τοῦ καινοφύγιου
προφήτου τῶν Μπολσεβίκων, τοῦ Λένιν.

— ἘΝΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟ ΣΠΕΙΡΙ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Κάποιος μοναχὸς ἀπ' τὴν Ἱερουσαλήμ, εἶχε τὴν καταπληκτι-
κὴ ὑπομονὴ νὰ γράφῃ ἀπᾶν σ' ἓνα στερεὸν σιτάρι, σινηθισμένον
μεγέθυσι, μιά Ἑβραϊκὴν προσευχὴν ἀπὸ 886 γράμματα.

Τὸ ἀριστούργημα αὐτὸ τῆς ὑπομονῆς βρέθηκε μέσα στὸ φυ-
λαχτὸν τοῦ περιφημοῦ οἰκονομολόγου καὶ φιλανθρωποῦ Μωϊσέως
Μοντεριό, στὸν ὅποιον δὲ εἶχε χάρισει ὁ κατασκευαστὴς τὸν λί-
γο πὸν πεθάνει. Ἡ προσευχὴ πὸν εἶνε γραμμένη στὸ στερεὸν αὐ-
τὸ τοῦ σταριοῦ, διαβάσεται μόνον μὲ τὴ βοήθεια δυνατῶν φακῶν.

ΣΤΑ ΦΤΕΡΑ ΤΟΥ ΠΗΓΑΣΟΥ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΒΑΡΥΘΥΜΙΕΣ

Κάποιοι καῦμοι καὶ θάνατοι τί ἔγνοια πῶναι, ἀλήθεια...
'Ω, στὴ χειμερινῇ νυχτιά σὰν δνεῖρα τὰ παραμύθια!
Ρηγάδες, θούλοι, ρήγισσες, μῦθοι κ' ἀνοστοῖσμάτα,
τοῦ κάτω κόσμου κάποια χαρτίσματα...
'Ως τότε, ἀλήθεια, θὰ γυρνᾶς στὸν οὐρανὸν, φεγγάρι,
πρὸς τὴν ἀλῶνια οἰοτὴ στοχαστικὸν, βαθύ,
τῆς πεθαμένης μου φορεῖς τὴ θλίβη καὶ τὴ χάρι,
ποῦ μὲς στὸ μνήμα, ἀλλοίμονο! δὲν πάει νὰ κοιμηθῆ.
Σέρνεσθε δνεῖρα πικρά, σὰν φύλλα μαραμμένα,
στὴν ἔγνοια τῶν ἀβέσθων μελλοντικῶν καιρῶν,
σὰν νὰ μὴ ζήσατε ποτὲ, ποτὲ σας σὲ κανένα,
τὴν ὀραϊώτατη ζωὴ τῶν μυστικῶν ὄρων.
'Αλήθεια, ὁ πόθος, ἀνθίξτε, χίλιον εἶδων ἀνθοῖ,
στὸ δέντρον τ' ὀλοπράνον μὲ τὰ ἀλῶνια κλώνια,
'Ενας γιὰ μὲνα, ἀλλοίμονο! κ' αὐτὸς νὰ μαραθῆ,
νὰ πέσῃ καὶ νὰ σκορπισθῆ στὰ νεανικά μου χρόνια.
Κάποιοι χαμοὶ καὶ θάνατοι τί ἔγνοια πῶναι, ἀλήθεια...
'Ω, στὴ χειμερινῇ νυχτιά σὰν δνεῖρα τὰ παραμύθια!
Βασιλοπούλες, ρήγισσες κ' ἀνάμεσα παρθένης
φτωχοῦλες, ἀνιστόρητες, λησμονημένες...
Κόμπο, καρδιά, τὴ θλίβη σου καιρὸς νὰ τὴν δέσῃς
καὶ νὰ ξεχάσῃς — μοναχὰ πὼς θὰ τὸ κἀνῃς,
καρδιά μου εὐ, πὸν πλάστρηες γιὰ νὰ ξεχάσῃς!
τὸ δαχτυλίδι, ἀλλοίμονο! τῆς μέσης, ὦ, τῆς μέσης!...

M. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΤΟ ΔΑΚΡΥΟ ΜΟΥ

(Ἀνεκδοτό)

'Ολου τοῦ κόσμου τὰ νερά, θάλασσα, εὐρὰ τὰ πίνει
καὶ γίνεσαι πλατιά-πλατιά κ' ὀλοῦθε βουλιένεις.
Καὶ τὸ δικὸν μου δάκρυον πῆ, πλατύτρηον νὰ γίνῃς
καὶ στοίχειωσέ το, θάλασσα. Κ' ὅσες φορές ἀργιένεις
καὶ φουρτουλιάζεις καὶ βογγᾶς, κάμε το μαῦρον κῆμα,
ὄθε καρδίη τοῖσικον ἀπάντα ν' ἀνοιγῇ μνήμα
καὶ νὰ μαζῶνῃ τὰ κομμάτια σὸν σίφουνας, σὰν μπόρα
καὶ νὰ ξερνήνῃ μὲς στοῦ Σουλίου τὴν σπλασθημένην χώρα,
νὰ ματωθῶν οἱ βράχοι τῆς, νὰ βάρουν τ' ἀκρογᾶλια,
νὰ κατεβῶν τὰ ὄνια τῆς, οἱ λόφοι, τὰ τοιακῶν
νὰ γᾶν καὶ νὰ χορτάσουνε καὶ νὰ σχωροῦνῃν ἐμένα.
Κάνε τὸ θάμμα, θάλασσα, νὰ πέσω ἐδῶ μπροστά σου,
νὰ σοῦ φιλῶ τὰ κῆματα. Κάμε το αὐτὸ, στοχάσου,
κ' ἴσως λιγώτερον βαρεῖά νὰ μοῦ φανῶν τὶ ξένα...

K. ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

ΚΟΙΜΟΣΟΥΝ

Τὰ παραθύρια σου ἔφεξαν καὶ σὺ ἀντικρὺν γυρμένη,
ἀσάλευτη, κατάλευκη, σὰν μαρμαροφλυμένη,
κοιμῶσουν. Δὲν σὲ ἔστηνα, ἀργοπατῶνας μῆρα.
Τὸ ξέρον: ὁ βῆτος τῆς αὐλῆς ἔχει περὶσσια γλῶνα
καὶ τῆς αὐγῆς τὰ ὄνειρατα περὶσσια Ξεπλανοῦνε,
γι' αὐτὸ μὲ μάτια σφαλίστα τὰ γελῆν σου γελῶνε.
Κοιμῶσουν, δὲν σὲ ἔστηνα. Στὰ διῶ σου παραθύρια
ἐπρόβαλ' ἢ Ἀνατολὴ κρατώντας ῥόδα μῆρα,
κ' ἦρθε ἀπᾶλ καὶ ταριαστὸν στολίδι νὰ σοῦ βάλῃ
διῶ ῥόδα οὐρανογέννητα στὸ πλαγιαστὸ κεφάλι.
Κοιμῶσουν καὶ σὲ κῆταζα μὲ μάτια δακρυομένονα...
Τὸ φωτερό ἀνθοστόλωμα τῆς ὀμορφιάς σου, ὄϊμενα!
προμήνυμα καὶ σύμβολο τῆς μοῖρας σου μοῦ ἔφάνη:
Εἶν' εὐτυχίας στεφάνωμα ἢ μαρτυροῖον στεφάνι.

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΠΑΡΑΠΟΝΟ

Καὶ τὸ παράθρονον ψηλὸ κ' ἢ πόρτα κλειδομένη
κ' ἢ νεῖα κομμάτια ξέννοιασθι κ' ὁ νεῖος περνοδιαβαίνει.
— Νᾶμουν ὁ χρυστοἀλλένιος σου χρυσόφυρος καθρέφτης
νὰ σὲ κητᾶζω τὴ στιγμήν πὸν γόννεσαι καὶ κέρτεις,
νᾶμουν τὸ καντηλάκι σου, ὁ πόθος ὁ χρυφὸς μου,
νὰ σοῦ φιλῶ τὰ βλέφαρα μὲ τ' ἀπᾶλ τὸ φῶς σου,
νᾶμουν τὸ προσκεφάλι σου τ' ἀραχνοκεντημένον
μὲ τὴν τριανταφυλλένια σου ἀνάσα ν' ἀνασαιῶ,
νᾶμουν τὸ χρυσοφτέρονον κ' ἔρωτικὸν δνεῖρό σου,
νᾶμουν ὁ νεῖος πὸν κάποτε θὰ γείρῃ στὸ πλευρὸ σου.
» Τώρα τοῦ δροῦνον μὲ γελῶν ὁ κορινιαχτὸς κ' οἱ λάκκοι
κ' οὐτ' ὁ καθρέφτης σου εἶμαι γῶ ὅτε τὸ καντηλάκι.
'Εγὼ εἶμ' ὁ πόθος πὸν βαθεῖα μὲς στὶς καρδιὰς φωλιάζει
κ' ἀπλῶνοντας τὰ χέρια του τὸν ἄνεμον ἀγκαλιάζει.
'Εγὼ εἶμ' ὁ πόνος ὁ ἐκλαυτος πὸν βόσκα τὸ βοτάνι
καὶ τὸ βοτάνι εἶνε ψηλά κ' ἢ ἐκείνος δὲν τὸ φτάνει.
'Εγὼ εἶμ' ὁ νεῖος ὁ δυστυχῶς πὸν ἀργὰ περνοδιαβαίνει
καὶ τὸ παράθρονον ψηλὸ κ' ἢ πόρτα κλειδομένη.

I. ΠΟΛΕΜΗΣ